

1. Attila Ender: Şans Eşitliği, Kültürlerarası Beceri ve Demokrasi Eğitimi

Attila Ender Türkiye’den gelmekte ve 33 yıldır Viyana’da yaşamakta; Türkçe ADE öğretmeni ve şartlı tahliye danışmanı olarak çalışmaktadır.

Birçok şey, sınıfın kimlerden oluştuğu ve okul ortamına bağlı olmasına rağmen, ana dil öğrencisinin okul rutini ile pedagojik zafer ve mağlubiyetine bakarak genelleştirme yapmak mümkündür. Üç ana maddeyle özetlemek istiyorum.

Şans Eşitliği

Okul rutininde nadir vakalarda şans eşitliğinden bahsedebiliriz. Türk kökenli ailelerin çoğu küçük ve eski düşük kiralı evlerde oturmaktadır. Çok az evde kitap ve müzik aleti gördüm. Onun yerine dev televizyon aleti mevcut.

Ebeveyn ya hiç ya da çok az Almanca bilmekte. Anneler, birkaç istisna dışında ev hanımı. Çocuklarına okul işlerine dil bilmediklerinden yardımcı olamıyorlar.

Bütün bunlar ev durumuna bakılacak olursa orta katman Avusturyalı çocuklarla şans eşitliğinden bahsetmek söz konusu olamamakta. Okul ve ADE’nin destek anlamında tamamlayıcı rolü daha da önemli hale gelmektedir.

Karşı tedbir olarak birkaç yıl önce bir meslektaşımın çok başarılı anneler projesi hayata geçirdim. Belli aralıklarla ev ziyaretlerine gidip önemli pedagojik konular üzerine konuştuk. Anneler başlarda şüpheli yaklaşıyorlardı, sonra açılıp ilgiyle çalışmamıza katıldılar. Hatta iki tanesi çocuklarına yardım edebilmek için Almanca kursuna bile katıldı.

Kültürlerarası Becerinin Geliştirilmesi

Bu konuyla ilgili mutlaka söylenmesi gereken, yerel camii ve dini derneklerin rolüdür. Son 10–15 yılda siyasi ve maddi anlamda ebeveynleri etkisi altına aldılar. Böyle olunca birçoğunda kökten dinci bir dünya görüşü oluşmuştur. Bu dünya görüşünden ötürü sınıf arkadaşlarından uzaklaşan çocuk sayısı az değil. İzolasyon eğilimi de zaman zaman can acıtıcı ölçülere varmaktadır.

Karşı tedbir olması açısından okulun futbol antrenörü yeni bir takım ruhu (Corporate-Identy) geliştirmek ve ortak yön oluşturmak için karma takım kuruyorum.

Demokrasi Eğitimi

Bu konu, bana göre tüm çabaların en üst noktası, zira başarılı bir demokrasi eğitimi, güncel sorunların büyük bir kısmını çözebilir. Ama ebeveynlerin çoğu, göç etmeden önce basit çiftçiydiler, bu yüzden demokratik düşünce tarzı her zaman beklenemez.

Demokrasi eğitimi için sıkça rol oyunlarını kullanıyorum. Karar verme oyunları oynuyoruz, örneğin (kararları kim verecek: tek bir kişi mi yoksa herkes mi kararını söylesin?). Ya da erkeğin ve kadının rolüyle ilgili oyunlar oynuyoruz ve her iki cinsin de eşit haklara sahip olması gerektiğini anlıyoruz. Çocuklar, bu rol (değiştirme) oyunları ile çok eğleniyorlar; pedagojik açıdan da önemi büyük kuşkusuz

2. Nexhmije Mehmetaj: Üç Farklı Yaş- Ve Düzey Grubuna Cinsler Arası Eşitlik Prensipleriyle İlgili Blok Dersin Planlanması

Nexhmije Mehmetaj Kosovo/Kosova'dan gelmekte; 1993'dan beri İsviçre'nin Jura kantonunda Arnavutça ADE için dersleri planlamış olmanın ve yürütmenin yanı sıra, ders materyali ile pedagojik metin yazarlığı yapmaktadır.

Üç Grubu Kapsayan Konu ve Hedef:

Cinsiyet eşitliği (kız ve erkekler, kadın ve erkeklerin eşit değerlerde oluş) bilincinin yanı sıra; kademeli dilsel ve sosyal hedefler.

Üç Farklı Yaş ve Düzey Grubuna İçerik ve Hedef:

- Altkademe (1–3. Sınıflar): Konu “Kızlar da futbol oynar” (“Ben ve diğerler I” adlı Arnavut ADE materyalinden). Pedagojik hedefler: Cinsiyet- ve rolere bağlı düşünce ve önyargı konusunda bilinçlendirmek ve tartışmak. Dilsel hedefler: Okuma ve ifade yetisi, dilbilgisel ve sözdizimsel bilinç geliştirme çalışmaları.
- Orta Kademe (4–6. Sınıflar): Konu “Sınıfımızdaki kız ve erkeklerin hak ve görevleri”, bununla ilgili çalışma kağıdı ve tartışma önerileri. Hedefler yukarıdaki gibi; dilsel alanda ağırlık metin çözümlemesi, kavram oluşturma ve yazı yazma üzerinde.
- Üstkademe (7–9. Sınıflar): Konu “Çocuk ve genç olarak haklarımız”, Çocuk Hakları Anlaşmasının bir kopyasıyla çalışma (9–12 hak arasından seçim). Hedefler yuk. gibi; ağırlık metin inceleme, kavram oluşturma ve yazılı ifade becerisi olmak üzere dilsel alanda.

Blok-Ders Planı

Gri/koyu: Öğretmenin katıldığı aktiviteler.

Süre	Altkademe /Düzye I	Orta Kademe Düzey II	Üstkademe Düzey III
10'	Birlikte konuya giriş; sunuculu tartışma: Tipik “erkek”, “tipik” kız hareketi nedir; doğru mudur bu? (Öğretmenin hazırladığı fikirler)		
5'	Orta- ve Üstkademe Öğrencisine Çalışmaların Açıklanması		
20'	Öğretmen grubuyla “Kızlar da futbol oynar” metnini okur ve içerik ve dile ilişkin soruları açıklar.	Yönergeye göre çalışma: “Sınıfımızdaki kız ve erkeklerin hak ve görevleri” konulu çalışma yaprağındaki düşünceleri tartışmak ve görüşleri not almak..	Yönergelere göre çalışma: 1. Üçlü grupta her birin topl. üçer çocuk hakkını çalışma kağıdında verilen fikir doğrultusunda tartışmak. 2. Her bir grup A3 boyutunda kartona üç hakkını anlatıp kısa bir sunumla sunar.
20'	Çocuklar ikişerli ol. metinle ilgili soru kağıdını hazırlar.	Metnin okunup tartışılması, Öğretmenle tartışma sonucu üzerinde konuşmak. Evdeki kişilerin hak ve görevleri neler? konusunu derinlemesine irdelemek.	
10'	Ara		
20'	Çalışma kağıdına devam, yaratıcılık görevi (yalnız veya ikişerli): Rollere uymayan bir oyun vs. içeren bir çizim	Yeni görev: “Kız/erkek rolümde beni kızdıran neydi” ya da “kız / erkek olsam” konusyla ilgili metin yazmak.	Sunumun hazır ve uygun olup olmadığına bakmak. Öğretmen, 42 hakkın tümünü içeren belgeye dikkat çeker (İnternet-Linki), evde incelenmesini ister.
5'	Birkaç öğrenci çizimlerini sınıfa sunar. *)	Dinlerler	
5'	Dinlerler	2–3 metin okunur. *)	Dinlerler
5'	Dinlerler		1–2 grup afiş sunar. *)
5'	Ev ödevini açıklamak; kapanış için şarkı.		

*) Çalışmasını sunamayan çocuklar, bir sonraki blok-dersin başında giriş olarak sunarlar.

3. Arifa Malik: “Renkler” Örneğinde Kültürlerarası Etkileşim Prensipleri; Ders Örneği

Arifa Malik Bangladeş’ten gelmekte ve Bengal dili ADE için çalışmaktadır.

Hedefler

- İçeriksel: (Üç farklı yaş grubundan) öğrenciler köken kültürü ve İngiltere’deki renk ve renk sıfatlarıyla ilgilenmesi istenir.
- Dilsel: Bengal dili ve İngilizce’de renk sıfatlarının pekiştirilmesi. İleri seviye öğrencisi için: Bengal dilinde yazı yazmayı pekiştirme, bileşik renk sıfatlarının iki dilde türetiminin karşılaştırılması (mavi yeşil, açık kırmızı vs.).

Materyal

- A5 boyutlu farklı renkte kartlar; Bengalce renk sıfatları ve İngilizce renk sıfatlarıyla eşleşmiş kartlar.
- Fotoğraflar (geleneksel Bangladeş giysisi, İngiltere’den Kraliçe Elisabeth’in farklı renkte geleneksel kıyafet veya kostümlü fotoğrafları; İnternette bulunabilir), mümkünse orijinal Bangladeş giyisileri.

Ders Akış Planı

1.	5’	Kısa Giriş Etkinliği: Tüm öğrenciler önde benim yanımdalar. Hangi çocukların birlikte durmaları gerektiğini söylüyor, hangi kritere göre gruplandırıldığını tahmin ettiriyorum. (Çözüm: Kazak ya da gömleklerinin rengi).
2.	5’	Konuyla ilgili bilgi ve ünitenin hedefleri. Giriş olarak öğrenciler iki dilde bildikleri renk sıfatlarını sayıyorlar.
3.	10’	Renkli kartları önlerine koyuyorum; öğrenciler uygun olan İngilizce ve Bengalce kartlarla eşleştiriyor. Bengal yazısını henüz tanımayan kartı yaşça büyük bir öğrenciye okutturup sözcükleri tekrarlıyor.
4.	25’	Üç farklı seviyede öğrenme: a) “Basit” renklerle giysiler (ya da fotoğrafları) (sadece 1–2 renk, desensiz ya da sade desenli). Yönerge: Renkleri adlandırma ve yazmak, mümkünse iki dilde. b) Giysiler (ya da fotoğrafları) zor renk ve desenli. Yönerge: Yukarıdaki gibi, tam tasvir. c) Giysiler (ya da fotoğrafları) daha zor renk ve desenli. Yönerge: Yukarıdaki gibi, tam tasvir + kişisel yorum.
Ara		
5.	10’	Her grup sonuçları sunar, diğerleri yorumlar.
6.	10’	Dilsel Input: Bengalce ve İngilizce’de bir rengin farklı tonları nasıl dile getirilir (türetim: örn. light blue / açık mavi, dark blue / koyu mavi vs.)? Bunun için Kraliçe Elisabeth’in farklı kostümünü göstermek, iki dilde nüansları adlandırmak.
7.	10’	“Bengal ve İngiliz kültüründe renkler” konusunu sınıfta görüşmek. Önce 4 karma yaş grubunda hazırlık/ görüşmek: a) Bangladeş/İngiltere’de doğada tipik renkleri hangileri? b) Bangladeş/İngiltere’de kentlerin tipik renkleri? c) Bangladeş/İngiltere’de hangi renkler baskın? d) Bangladeş/İngiltere’yi düşündüğünüzde sizi hangi renk temsil eder?
8.	15’	Yukarıki 4 konuyla ilgili sınıf görüşmesi. Ders bitimi.